

شناسایی مولفه‌های توصیف‌کننده احساسات و نگرش‌های شناختی کاربران رسانه‌های اجتماعی در مواجهه با بحران‌های ویروسی

علی نصرت: دانشجوی دکتری رشته مدیریت - مدیریت رسانه‌ای، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
محمدرضا رسولی: دانشیار، گروه علوم ارتباطات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، ارتباطات و رسانه، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (* نویسنده مسئول) moh.rasouli@yahoo.com
اکبر نصراله‌ای کاسمانی: استادیار، گروه علوم ارتباطات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، ارتباطات و رسانه، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

بیماری‌های ویروسی،
بحران کرونا،
شبکه‌های اجتماعی،
کاربران ایرانی

زمینه و هدف: از اهداف این مقاله شناسایی دینامیک تغییر احساسات و نگرش‌های کاربران رسانه‌های اجتماعی در مواجهه با بحران‌های طبیعی با استفاده از هوش مصنوعی در مواجهه با بحران‌ها که توسط کرونا ایجاد شده است و همچنین معرفی دینامیک تغییر احساسات و نگرش‌های جامعه ایرانی در مواجهه با بحران کرونا جهت استفاده و بهره‌گیری در تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و مدیریت بحران‌های اجتماعی می‌توان نام برد.

روش کار: روش پژوهش در این مقاله، روش پژوهش فراسنتز می‌باشد که به صورت کیفی به بررسی و مرور مطالعات پیشین می‌پردازد. روش پژوهش فراسنتز، بسیار به روش پژوهش کیفی تحلیل محتوا شبیه است. در روش پژوهش تحلیل محتوا، پژوهشگر به مطالعه، کدگذاری، تحلیل و تفسیر محتواها می‌پردازد و در روش پژوهش فراسنتز، پژوهشگر به مطالعه، کدگذاری، تحلیل و تفسیر نتایج حاصل از پژوهش‌های پیشین می‌پردازد.

یافته‌ها: پس از جمع‌آوری داده‌های شبکه‌های اجتماعی و پیش‌پردازش آنها، فراخوانی برای انجام پژوهش بر روی این داده‌ها صورت پذیرفت. از مجموع ۹۶ طرح رسیده، ۲۹ طرح در ارزیابی اولیه (ارزیابی پروپوزال‌ها) توسط هیئت داوران حذف شدند. سپس دادگان کامل، در اختیار بقیه تیم‌ها قرار گرفت و از آنها خواسته شد طرح‌های پژوهشی خود را کامل کرده و تا پایان مهلت مقرر، ارسال نمایند. پس از پایان مهلت ارائه در مرحله دوم ارزیابی، ۴۲ تیم دیگر نیز حذف شدند و ۲۵ تیم پذیرفته شدند. تمام پروژه‌های پذیرفته شده توسط هیئت داوران، بعنوان ورودی‌های این پژوهش تلقی می‌گردند. ۱۳ تا از پروژه‌ها، نسبت به بقیه ضعیف‌تر محسوب می‌گردند. هیئت داوران، با بررسی طرح‌های پژوهشی، میان آنها داوری کرده و به ترتیب ۵ طرح برتر را معرفی کردند. سپس سه تیم دیگر نیز شایسته تقدیر شناخته شدند.

نتیجه‌گیری: پس از داوری نوبت دوم، طرح پژوهشی ۲۵ تیم مورد قبول هیئت داوران قرار گرفت و از میان آنان، ۵ تیم برتر به ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم را احراز کردند، همچنین سه تیم بعدی، شایسته تقدیر ارزیابی شدند و فعالیت ۴ تیم بعدی، مطلوب ارزیابی شد. با توجه به اینکه از هر پروژه پژوهشی انجام شده، تعدادی گزاره تفسیری به عنوان نتیجه آن پژوهش جمع‌آوری شد و سپس بررسی شد که هر کدام از گزاره‌ها به چه مقوله‌ها و زیر مقوله‌هایی مرتبط هستند، این سؤال برای پژوهشگر مهم بود که ببیند که در هر دسته، چه تعدادی از پژوهش‌ها دخیل بوده‌اند؟

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Nosrat A, Rasouli M, Nasrollahi Kasmani A. Identifying the Components Describing the Emotions and Cognitive Attitudes of Social Media Users in the Face of Viral Crises. Razi J Med Sci. 2024(26 Feb);30.195.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با 4.0 CC BY-NC-SA صورت گرفته است.

Identifying the Components Describing the Emotions and Cognitive Attitudes of Social Media Users in the Face of Viral Crises

Ali Nosrat: PhD Student in Media Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

MohammadReza Rasouli: Associate Professor, Department of Culture and Communication, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran (* Corresponding Author) moh.rasouli@yahoo.com

Akbar Nasrollahi Kasmani: Assistant Professor, Department of Culture and Communication, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran

Abstract

Background & Aims: Naturally, societies go through various crises during their historical life. Crises that are sometimes the result of human actions and sometimes occur without human will like natural disasters, but they leave a deep impact on daily life and sometimes even on the history of that border and region. In any case, when society faces these crises, depending on its understanding of them as well as its time conditions, it gives practical answers to that crisis. This answer can be studied and represented in most of the collective and social behaviors of members of the society as well as the government of the men of that society. The media, whether official media or social media are currently the best sources to obtain the conversations that are going on at the official level (such as news agencies) and unofficial (such as social media) in society. When a crisis is perceived by people, they quickly talk about it on social networks, and share their opinions and analysis, and in this way, society reflects its feelings and attitudes on the media platform of social networks. Today, the official media have also strengthened their bases in social networks and publish their messages on the same platform where people communicate with each other. create their personal pages and collective groups, the number of these messages is increasing in a very wide way. Therefore, nowadays it is impossible to study all messages or even a significant percentage of messages by one researcher or even one research team. Therefore, the use of intelligent data mining analytical methods with the help of powerful processing machines has become one of the most important research methods in today's world. Understanding what stages the society has gone through when facing a crisis helps to understand the "dynamic model of society's behavior and discourse" in that crisis. Theoretically, this type of analysis is new in the space of media analysis, and the aspects of which this article deals with the natural crisis of Corona are new and of course very practical. The combined use of artificial intelligence and cognitive science in media analysis has a lot of room for growth and this article can encourage interdisciplinary research and theoretical activities in this field. From a practical point of view, the results of this article will be very useful and practical for all those who are involved in macro policy-making, media people, and also related business owners. The presentation of the results and achievements of this research can lead to the demands of the stakeholders, but during the time of the research and when its achievements were revealed, based on the request of the National Corona Headquarters and relevant decision-making institutions in the country, consultations were given based on the achievements. It was their request. One of the goals of this article is to identify the dynamics of changing feelings and

Keywords

Viral Diseases,
Corona Crisis,
Social Networks,
Iranian Users

Received: 05/08/2023

Published: 26/02/2024

attitudes of social media users in the face of natural crises by using artificial intelligence in the face of the crisis caused by Corona and also to introduce the dynamics of changing feelings and attitudes of the Iranian society in the face of the Corona crisis to use And use in decision-making, policy-making, and social crisis management can be mentioned.

Methods: The research method in this article is the meta-synthesis research method, which qualitatively examines and reviews previous studies. The meta-synthesis research method is very similar to the content analysis qualitative research method. In the content analysis research method, the researcher studies, codes, analyzes, and interprets the contents, and in the meta-synthesis research method, the researcher studies, codes, analyzes, and interprets the results of previous research.

Results: After collecting the data from social networks and pre-processing them, a call was made to research these data. Out of a total of 96 projects received, 29 projects were eliminated in the initial evaluation (proposal evaluation) by the jury. Then the complete documents were given to the rest of the teams and they were asked to complete their research plans and send them by the end of the deadline. After the end of the submission deadline in the second stage of evaluation, 42 other teams were eliminated and 25 teams were accepted. All the projects accepted by the jury are considered inputs for this research. 13 of the projects are considered weaker than the others. The jury, by reviewing the research projects, judged among them and introduced the top 5 projects in order. Then three other teams were recognized as worthy of recognition.

Conclusion: After the second round of judging, the research project of 25 teams was accepted by the jury, and among them, the top 5 teams were ranked first to fifth, and the next three teams were evaluated as worthy of recognition and the activity The next 4 teams were evaluated favorably. Considering that from each research project, several interpretive propositions were collected as the result of that research and then it was checked which categories and subcategories each of the propositions are related to, this question was important for the researcher to see how many researchers have been involved in each category?

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Nosrat A, Rasouli M, Nasrollahi Kasmani A. Identifying the Components Describing the Emotions and Cognitive Attitudes of Social Media Users in the Face of Viral Crises. *Razi J Med Sci.* 2024(26 Feb);30.195.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

بطور طبیعی جوامع در طول زندگی تاریخی خود، بحران‌های گوناگونی را از سر می‌گذرانند. بحران‌هایی که گاهی محصول عملکرد و ساخته دست بشری‌اند و گاهی همچون بلایای طبیعی، بدون اراده انسانی تحقق پیدا می‌کند ولی تاثیرات ژرفی بر زندگی روزمره و حتی گاهی بر تاریخ آن مرز و بوم بجای می‌گذارند (۱). در هر حال، جامعه در هنگام مواجهه با این بحران‌ها، بسته به درک خود از آنها و همچنین شرایط زمانی خود، پاسخ‌هایی را بطور عملی به آن بحران می‌دهد (۲). این پاسخ در غالب رفتارهای جمعی و اجتماعی آحاد جامعه و همچنین دولت مردان آن جامعه قابل مطالعه و بازنمایی است. رسانه‌ها، اعم از رسانه‌های رسمی و یا رسانه‌های اجتماعی، در حال حاضر بهترین منبع برای بدست آوردن گفتگوهایی که در سطح رسمی (همچون خبرگزاری‌ها) و غیر رسمی (همچون رسانه‌های اجتماعی) در جامعه در جریان است می‌باشند (۳). هنگامی که یک بحران توسط مردم درک می‌شود، آن‌ها به سرعت در شبکه‌های اجتماعی با یکدیگر در مورد آن سخن می‌گویند، نظرات و تحلیل‌های خود را در میان می‌گذارند و به این ترتیب جامعه، احساسات و نگرش‌های خود را در بستر رسانه‌ای شبکه‌های اجتماعی منعکس می‌سازد (۴). امروزه رسانه‌های رسمی نیز پایگاه‌های خود را در شبکه‌های اجتماعی تقویت کرده‌اند و در همان بستری که مردم با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند، به نشر پیام‌های خود می‌پردازند (۵). از آنجا که پیشرفت تکنولوژی این فرصت را فراهم کرده که هر یک از آحاد جامعه بتوانند صفحات شخصی و گروه‌های جمعی خود را ایجاد کنند، تعداد این پیام‌ها به صورت بسیار گسترده‌ای رو به افزایش است (۶). لذا امروزه امکان مطالعه همه پیام‌ها و یا حتی درصد معناداری از پیام‌ها توسط یک محقق و یا حتی یک تیم پژوهشی ناممکن می‌نماید (۷). بنابراین بهره‌گیری از روش‌های تحلیلی داده کاوی هوشمند به کمک ماشین‌های پردازش قدرتمند، به یکی از مهم‌ترین روش‌های پژوهشی در دنیای امروز تبدیل شده است (۸). در بحران‌های فراگیر و پرابهام که کلیه شئون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، دینی و ... آحاد جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهند، زوایای مختلفی از ذهنیت

جامعه در قالب گفتمان‌ها و رفتارها آشکار می‌شود که در شرایط عادی مشاهده پذیر نیستند. تحلیل داده‌های کلان در بحران کرونا، امکان ایجاد مدل‌های روزآمد از جامعه برای تحلیل مسائل متنوع اجتماع ورای کرونا را فراهم کرده است. استفاده از اینگونه مدل‌های داده محور برای تصمیم سازی و سیاست‌گذاری جهت افزایش رفاه جامعه تحول آفرین خواهد بود. انجام این مقاله که مدل دینامیک تغییر احساسات و نگرش‌های جامعه ایرانی را به صورت عینی با روش داده کاوی هوشمند شناسایی و معرفی می‌کند، نه تنها می‌تواند امکان پذیر بودن و کاربردی بودن اینچنین پژوهش‌هایی را در اذهان مدیران و سیاست‌گزاران کلان جایگزین روش‌های تخمینی و ذهنی قبلی نماید، بلکه می‌تواند بهره‌گیری از این روش‌ها را به صورت یک مطالبه جدی از جانب آنان درآورد و راه را برای توسعه این روش‌ها و بهره‌گیری از داده کاوی هوشمند باز کند (۹). در کشور ما، گاهی سیاست‌گذاری و مدیریت بحران‌ها، عموماً بر اساس ادراکات حسی و شهودی افراد صورت می‌پذیرد و حس و شهود افراد کاملاً وابسته به سابقه ذهنی و تجربی آنان است، لذا بسیاری از جنبه‌های واقعی آنچه که در جامعه رخ می‌دهد، از فیلتر نگاه و پیش فرض‌های فردی تصمیم گیرنده عبور کرده و منشاء برداشت‌ها و تصمیم‌سازی‌ها می‌گردد (۱۰). امروزه با وجود واسط جدیدی با نام رسانه‌های اجتماعی، اغلب گفتگوها و ابراز نظرهای طبیعی افراد با یکدیگر و در گروه‌های کوچک و بزرگ، ثبت می‌شود و لذا با کمک ابزارهای داده کاوی و متن کاوی می‌توان بر اساس تحلیل داده‌های بزرگ، به تخمین‌های بسیار نزدیک به واقعی از آنچه که در اذهان عمومی جامعه می‌گذرد دسترسی پیدا کرد (۱۱). بهره‌گیری از این روش‌های نوظهور تحلیل محاسباتی، می‌تواند تصویری عینی از آنچه در جامعه رخ می‌دهد در پیش چشم مدیران به دست دهد و از این طریق، بر ارتقاء کیفیت تحلیل مدیران و تصمیم گیرندگان بیفزاید و سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های بهتری را موجب شود و به همین ترتیب، این مدل‌ها می‌تواند مبنایی برای ارزیابی اثر بخشی سیاست‌ها و برنامه‌های اتخاذ شده به دست دهد. اما بطور کلی می‌توان گفت در زمانی که هنوز درک روشنی از کمکی که داده کاوی هوشمند با

بهره‌گیری از رویکردهای شناختی می‌تواند داشته باشد (۱۲)، در میان آحاد جامعه و مدیران کشور وجود ندارد، وجود این گونه پژوهش‌ها می‌تواند این درک و انتظار و مطالبه را در میان جامعه و مدیران آن بوجود آورد که اصولاً برداشته‌ها و تصمیم‌گیری‌ها باید با بهره‌گیری از روش‌هایی که متکی بر کلان داده‌های عینی هستند صورت پذیرد. از این نظر، اهمیت پژوهش حاضر از نظر تأثیری که در روشن کردن و شناساندن این گونه روشها در جامعه و تصمیم‌گیران کلان آن خواهد داشت، دو چندان می‌گردد (۱۳). بدیهی است خطای در برداشت ناشی از سوگیری‌های ناخودآگاه ادراکی، تعمیم اجزائی از جامعه به کل جامعه، عدم به روز بودن نسبت به تغییرات و تحولات باورهای اجتماعی و حکم کردن بر اساس آنچه در گذشته برداشت شده و بسیاری دیگر از خطاهای ادراکی دیگر از این دست، منجر به تصمیم‌گیری‌ها، نقدها و رفتارهای اشتباهی می‌گردد که هم منابع و فرصت‌ها را از دست می‌دهد (۱۴) و هم سرمایه و اعتماد عمومی جامعه را ضایع می‌کند و در نهایت، منجر به تصمیم‌ها و سیاست‌گذاری‌هایی شود که نه تنها اثربخش نیستند، بلکه گاهی آثار مخرب و زیان بخشی برای جامعه و برطرف ساختن بحران بجای می‌گذارند (۱۵). مقاله حاضر، کوشش دارد تا با کمک انواع روش‌های مبتنی بر هوش مصنوعی، به تحلیل و درک رویکرد شناختی کاربران ایرانی شبکه‌های اجتماعی در بحرانی که توسط ویروس کوید-۱۹ در کشورمان و جهان پیرامون ایجاد شده پردازد. البته محدوده این مقاله مربوط به تحلیل پیام‌هایی است که به زبان فارسی و در کشورمان تولید شده‌اند.

روش کار

روش پژوهش در این تحقیق، روش پژوهش فراسنتز می‌باشد که به صورت کیفی به بررسی و مرور مطالعات پیشین می‌پردازد. پروتکل مطالعه توسط کمیته‌ی اخلاق دانشگاه آزاد واحد ساری با کد IR.IAU.SARI.REC.1402.249 به تصویب رسید. در متاسنتز، تعدادی از مطالعات کیفی جمع‌آوری می‌شود، یافته‌های تک تک آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نکات اساسی آنها استخراج و ترکیب و شده و در یک جایگاه کلی‌تر بازآرایی می‌شوند. متاسنتز مطالعات

کیفی، یکی کردن دسته‌ای از مطالعات کیفی به منظور کشف نکات اساسی و ترجمه آنها به یک محصول نهایی واحد است. این محصول نهایی نتایج اولیه مطالعات را به صورت یک مفهوم جدید بیان می‌کند. مفهوم و تفسیر تازه موضوع مورد بررسی در محصول نهایی پدید آمده از متاسنتز به گونه‌ای ارائه می‌شود که همزمان نتیجه پژوهش‌های اولیه در آن قابل جستجو باشد. متاسنتز روشی عمده برای سنتز و تفسیر داده‌ها در میان مطالعات کیفی می‌باشد. این فرایند از روش‌های کیفی دقیق برای سنتز مطالعات کیفی موجود برای ایجاد معنای بیشتر از طریق یک فرایند تفسیری استفاده می‌کند. برای «سنتز مطالعات کیفی به صورت تفسیری» از عناوین ۱. فراسنتز، ۲. فراتحلیل کیفی، ۳. فراسنتز کیفی و ۴. فراسنتز تفسیری استفاده می‌شود. اما اغلب واژه مورد استفاده برای این روش، فراسنتز کیفی است. اهمیت متاسنتز در این است که این روش شناخت جامع‌تر و درک عمیق‌تری نسبت به پدیده مورد بررسی ارائه می‌دهد و کمک می‌کند تصمیم‌گیری‌ها و مراقبت‌ها بر اساس شواهد علمی و یافته‌های پژوهشی انجام گیرد و استفاده از تحقیقات کیفی را در علوم بهداشتی تسهیل می‌کند. علاوه بر ضرورت کاربردی انجام متاسنتز در علوم بهداشتی از جمله در سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها، ارائه خدمات و تحقیقات بهداشتی، این رویکرد، به ساخت نظریه (Theory building) حمایت از تئوری‌های موجود، تفسیر و روشن سازی نظریه‌های موجود (Theory Explanation) و تکمیل تئوری‌های موجود (Theory Development) نیز کمک شایانی می‌نماید. از آنجا که این مقاله، مبتنی بر طرح‌هایی است که در فراخوان ملی شناخت و تحلیل گفتمان و رفتار جامعه ایرانی در بحران کرونا انجام شده‌اند، لذا کلیه طرح‌های رسیده در مرحله اول این فراخوان، جزو طرح‌های ورودی تلقی می‌گردند.

۱. در مرحله اول، حدود ۵ میلیون پست (معادل ۲۰٪ کل داده‌ها) که همگی مراحل پیش پردازش را طی کرده بودند به همراه حدود ۶۰۰۰ پست که به صورت دستی ۶۵ تگ به شرحی که در بالا آمده بود را داشتند، در اختیار هر تیمی که علاقمند به شرکت در فراخوان بود قرار گرفت.

جدول ۱- طرح‌های رسیده در مرحله اول

۱	تعداد تیم‌های شرکت کننده	۹۶ تیم
۲	تعداد تیم‌های پذیرفته شده در مرحله اول	۶۷ تیم
۳	تعداد تیم‌های پذیرفته شده در مرحله دوم	۲۵ تیم
۴	تعداد تیم‌های برتر برگزیده	۵ تیم
۵	تعداد تیم‌های شایسته تقدیر	۳ تیم
۶	مجموع برگزیدگان	۸ تیم

این داده‌ها صورت پذیرفت. از مجموع ۹۶ طرح رسیده، ۲۹ طرح در ارزیابی اولیه توسط هیئت داوران حذف شدند. سپس دادگان کامل، در اختیار بقیه تیم‌ها قرار گرفت و از آنها خواسته شد طرح‌های پژوهشی خود را کامل کرده و تا پایان مهلت مقرر، ارسال نمایند. پس از پایان مهلت ارائه در مرحله دوم ارزیابی، ۴۲ تیم دیگر نیز حذف شدند و ۲۵ تیم پذیرفته شدند. تمام پروژه‌های پذیرفته شده توسط هیئت داوران، بعنوان ورودی‌های این مقاله تلقی می‌گردند. ۱۳ تا از پروژه‌ها، نسبت به بقیه ضعیف‌تر محسوب می‌گردند.

هیئت داوران، با بررسی طرح‌های پژوهشی، میان آنها داوری کرده و به ترتیب ۵ طرح برتر را معرفی کردند. سپس سه تیم دیگر نیز شایسته تقدیر شناخته شدند. به این ترتیب کلیه ۲۵ طرح، به دسته‌های ذیل تقسیم می‌گردند:

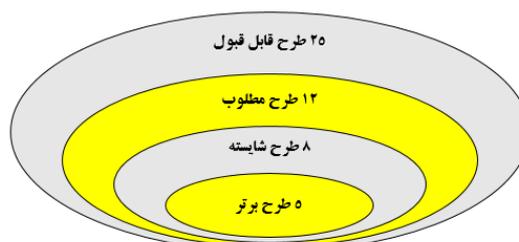
دسته اول، با کد ۵: شامل ۵ طرح اول که به ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم فراخوان را از آن خود کردند.
دسته دوم، با کد ۸: شامل سه طرح با نام شایسته تقدیر که پس از ۵ طرح اول می‌آیند.
دسته سوم، با کد ۱۲: شامل ۴ طرح که در رتبه بندی پس از طرح‌های شایسته تقدیر قرار می‌گرفتند.
دسته چهارم، با کد ۲۵: شامل ۱۳ طرح که در رتبه بندی ضعیف‌تر از نیمه اول بودند.
در طی پژوهش ۱۱ مقوله اصلی شناسایی شد.

۲. تیم‌ها موظف بودند با توجه به داده‌هایی که در اختیارشان قرار گرفته، طرح پژوهش خود را تنظیم و تا ابتدای تیرماه ارائه نمایند. در این تاریخ، ۹۶ طرح اولیه ارائه شد. هیئت داوران در مدت دو هفته، طرح‌های پژوهشی این تیم‌ها را مورد ارزیابی قرار داد و از میان این تیم‌ها، ۶۷ تیم از ارزیابی مرحله اول موفق بیرون آمده و کلیه ۲۵ میلیون پست در اختیارشان قرار گرفت. ۳. در مرحله بعد، یعنی پایان مهرماه ۱۳۹۹، تعداد ۲۵ طرح مورد ارزیابی ثانویه هیئت داوران قرار گرفته و برای مراحل ارزیابی دقیقتر (جهت انتخاب تیم‌های برتر) تأیید شدند. همگی این طرح‌ها به لحاظ روشی مورد تأیید قرار گرفتند اما به جهت ارتباط موضوعی، وسعت و دقت کاری که انجام داده بودند و همچنین بهره‌گیری از روش‌های هوشمند در داده‌کاوی مورد داوری نهایی قرار گرفتند. (برخی از پژوهش‌های خوب در این ۲۵ پروژه، از روش‌های داده‌کاوی هوشمند استفاده نکرده بودند)

۴. در نهایت ۵ طرح برتر، به ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم را دریافت کردند. همچنین ۳ طرح دیگر نیز بعنوان طرح‌های شایسته تقدیر معرفی شدند.

یافته‌ها

پس از جمع‌آوری داده‌های شبکه‌های اجتماعی و پیش‌پردازش آنها، فراخوانی برای انجام پژوهش بر روی

شکل ۱- چهار دسته طرح پژوهشی

جدول ۲- مؤلفه‌های اصلی

شماره	مؤلفه اصلی	توضیح مؤلفه
۱	کارکرد نهادها	تأثیر عملکرد مثبت یا منفی، کارآمدی یا ناکارآمدی نهادهای تأثیرگذار بر ذهنیت و گفت‌وگوهای جامعه ایرانی در بحران کرونا به چه صورت بوده است؟ آیا ذهنیت و گفت‌وگوهای جامعه ایرانی در بحران کرونا تحت تأثیر عملکرد نهادهای سیاست‌گذار بوده است؟ اگر بله به چه صورت، تا چه اندازه و در کدام جهت؟
۲	رفتار کاربران	رفتارهای خارج از ذهن و در فضای مجازی کاربران در شبکه‌های اجتماعی چگونه بوده است؟ (در دامین ۱، ۵ و ۸ عوامل تأثیرگذار و تأثیر آنها بر رفتار و ادراکات مطالعه شده، در مؤلفه ۲ خود رفتارها مستقل از عوامل تأثیرگذار مطالعه شده است)
۳	هیجانان، بنیادهای اخلاقی و دینامیک	مطالعه هیجانان کاربران فضای مجازی و دینامیک آن طی ۳ ماه اول بحران کرونا بنیادهای اخلاقی ظهور یافته در گفت‌وگوهای کاربران فضای مجازی در شرایط بحران کرونا نسبت به پیش از آن چه تغییری داشته و با گذشت زمان چه دینامیکی داشته است؟
۴	بینش‌ها و ادراکات	بینش، نگرش و اساساً ادراک جامعه ایرانی از موضوع کرونا و اتفاقاتی که در پی آن رخ داده چه بوده و چه دینامیکی داشته است؟
۵	نهادهای تأثیرگذار و گفت‌وگوهای آنها	کدام نهادها در بحران کرونا بر ذهنیت و گفت‌وگوهای جامعه ایرانی اثرگذار بوده‌اند؟ گفت‌وگوهای غالب جامعه چه گروه‌ها یا نهادهایی بوده‌اند؟ (تأثیر کارکرد نهادهایی که در مؤلفه ۵ شناسایی شده، در مؤلفه ۱ مطالعه شده است)
۶	سوگیری‌های شناختی	سوگیری‌ها شناختی که در گفت‌وگوهای جامعه ایرانی حول موضوع کرونا ظاهر شده چه بوده؟
۷	میزان سلامت روان	سلامت روانی پیش از بحران کرونا چگونه بوده و چگونه تحت تأثیر شرایط جدید قرار گرفته است.
۸	خبرهای نادرست	کدام گروه‌ها، در کدام شبکه اجتماعی و با چه اهدافی اقدام به انتشار اخبار نادرست کرده‌اند؟
۹	گفتگوها و گفت‌وگوهای خرد و کلان	گفتگوها و گفت‌وگوها در سطح خرد و سطح کلان حول موضوع کرونا چه بوده و دینامیک آن به چه صورت بوده است؟
۱۰	برآورد ادراکات بر پایه رفتارها	چگونه می‌توان بر اساس رفتاری که از کاربران شبکه‌های اجتماعی مشاهده می‌شود، تفسیری از ادراک و بینش آنها نسبت به بحران کرونا داشت؟
۱۱	بررسی تأثیر فضای ذهنی، ادراکی، شناختی کاربران شبکه‌های اجتماعی چه تأثیری بر رفتارهای خارج از ذهن و در فضای مجازی این کاربران ادراکی، شناختی بر رفتار	فضای ذهنی، ادراکی، شناختی کاربران شبکه‌های اجتماعی چه تأثیری بر رفتارهای خارج از ذهن و در فضای مجازی این کاربران ادراکی، شناختی بر رفتار گذاشته است؟

جدول ۳- ارتباط ابعاد و مؤلفه

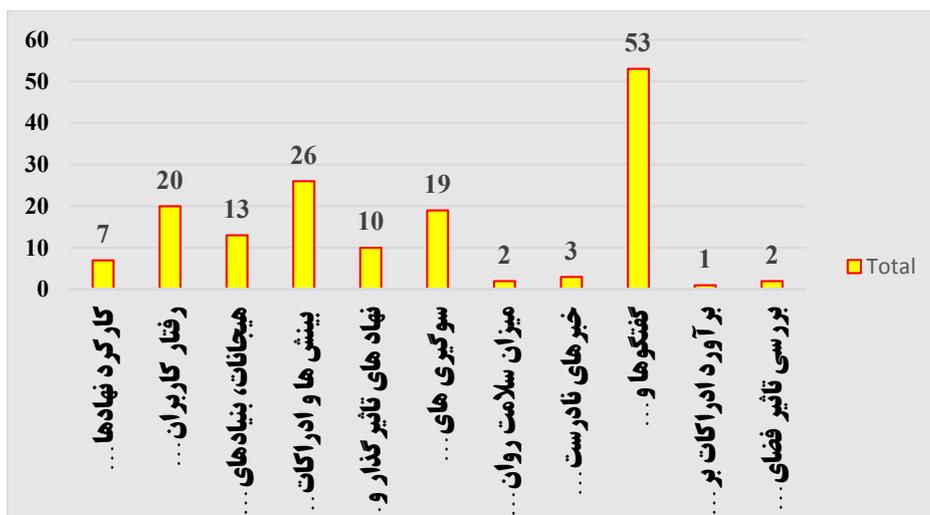
مؤلفه	بعد
نهادهای تأثیرگذار و گفت‌وگوهای آنها	تأثیر گذاران
خبرهای نادرست	ارتباط تأثیر گذاران بر احساسات و نگرش‌ها
کارکرد نهادها	احساسات و نگرش‌ها ادراکی-ذهنی-شناختی
گفتگوها و گفت‌وگوهای خرد و کلان	
میزان سلامت روان	
سوگیری‌های شناختی	
بینش‌ها و ادراکات	
هیجانان، بنیادهای اخلاقی و دینامیک	
بررسی تأثیر فضای ذهنی، ادراکی، شناختی بر رفتار	تأثیر نگرش‌ها بر رفتار در فضای مجازی
رفتار کاربران	رفتار در فضای مجازی
برآورد ادراکات بر پایه رفتارها	تأثیر مجدد رفتار در فضای مجازی بر روی نگرش‌ها

همچنین وابسته به مسیر تاریخی موضوعات اتفاق افتاده. مثلاً در مورد غلط‌گیری، و یا ترجمه متون، مقایسه و همانندیابی، تبدیل متن به صوت و برعکس و غیره، پیشرفت‌های چشمگیری را شاهد هستیم. اما در حوزه‌ای مانند درک معنای متن، بسیار جای کار زیادی مانده و روش‌های پردازش زبان طبیعی علی‌رغم قدرت در پاسخگویی به بسیاری از نیازهای کلیدی، اما ماشین را به درک معنای متن نزدیک نمی‌کند (۷). گویا همواره یک جایگزین معنی در نظر گرفته می‌شود و مسئله پژوهش از طریق عملکرد آن جایگزین، تخمین زده می‌شود. هرچند منتظر روش‌های نوظهور بهره-

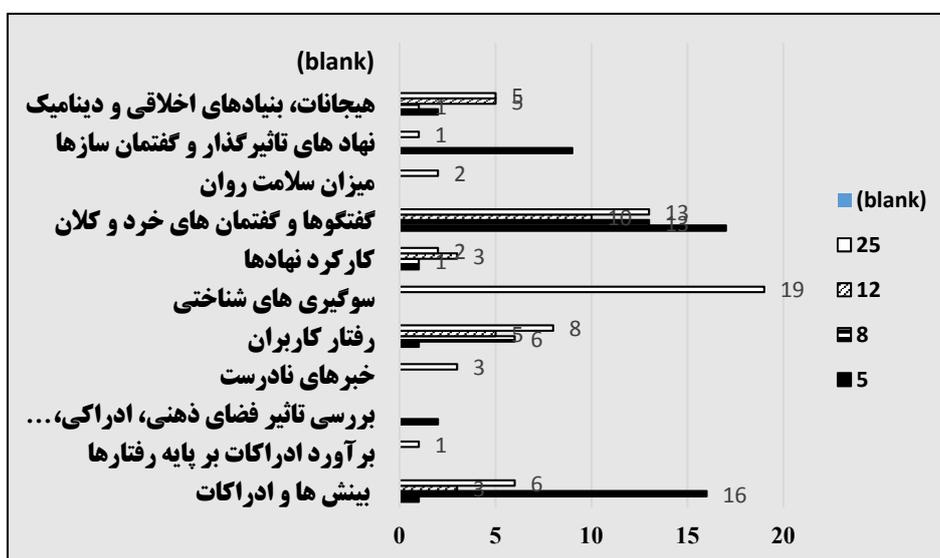
ارتباط میان این ۱۱ مؤلفه اصلی با ابعاد مدل در جدول ۳ معرفی شده است. گزاره‌های منتج از پروژه‌های پژوهشی، طبق نمودارهای ۲ و ۳ در مؤلفه‌ها توزیع شده‌اند.

بحث

با وجود اینکه امروزه داده‌های هوشمند در مورد داده‌های کمی و اصطلاحاً ساختارمند رشد چشمگیری داشته و بسیاری از تحلیل‌های اقتصادی از آن بهره می‌برند، اما در مورد داده‌های غیر ساختارمند، وضعیت کمی فرق می‌کند. این پیشرفت بسیار وابسته به حوزه و

نمودار ۲- توزیع گزاره‌ها

نمودار ۳- نمودار قوت گزاره‌های تفسیری مقوله‌ها

مسئله نور افشاندن و موضوع را مورد بررسی قرار دهیم، پاسخ سؤال پژوهش ما روشن تر و شفاف تر می‌گردد. از این رو در مقاله حاضر، برای پاسخ به سؤال تحقیق، از روش فراسنتز بهره گرفته شده و برای این منظور، خروجی‌های طرح‌های پژوهشی داوری شده در یک فراخوان ملی با نام "شناخت و تحلیل گفتمان و رفتار جامعه ایرانی در بحران کرونا" مورد سنتز دوباره قرار گرفت. برای این منظور، حدود ۲۵ میلیون رکورد داده مربوط به کرونا از شبکه‌های اجتماعی در بازه زمانی ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ جمع آوری شده و مورد پیش پردازش و مرتب سازی اولیه متون قرار گرفتند. همچنین برای انجام مراحل یادگیری ماشین، تعداد ۶۵

گیری از زبانشناسی شناختی در هوش مصنوعی هستیم تا ماشین‌های ما را به درک معنای متن نزدیک و نزدیک تر کند، اما تا آن زمان شاید هنوز راه نسبتاً زیادی باقی است. لذا برای درک رویکرد شناختی آحاد یک جامعه می‌توان از روش‌های فراسنتز، بر روی پژوهش‌های متنوع قبلی بهره برد. نتایج با پژوهش‌های گومز (Goumoëns) و همکاران (۲۰۱۸) (۲)، پراسکو (Prasko) و همکاران (۲۰۱۲) (۱۲) همراستا است. عبارت دیگر، هر کدام از پژوهش‌های قبلی، از یک زاویه متمایزی به تحلیل داده مشترک پرداخته و از جنبه‌ای آن را روشن کرده اما برای درک بهتر رویکرد شناختی آحاد یک جامعه، هر چه بتوانیم از جنبه‌های مختلف بر

3. Arts-de Jong M, de Bock GH, van Asperen CJ, Mourits MJ, de Hullu JA, Kets CM. Germline BRCA1/2 mutation testing is indicated in every patient with epithelial ovarian cancer: A systematic review. *Eur J Cancer*. 2016;61:137-45.

4. Takahashi T, Kawashima I, Nitta Y, Kumano H. Dispositional Mindfulness Mediates the Relationship Between Sensory-Processing Sensitivity and Trait Anxiety, Well-Being, and Psychosomatic Symptoms. *Psychol Rep*. 2020;123(4):1083-1098.

5. Kerin JL, Webb HJ, Zimmer-Gembeck MJ. Intuitive, mindful, emotional, external and regulatory eating behaviours and beliefs: An investigation of the core components. *Appetite*. 2019;132:139-14.

6. Rimes KA, Chalder T. The Beliefs about Emotions Scale: validity, reliability and sensitivity to change. *J Psychosom Res*. 2020;68(3):285-92.

7. Attridge N, Crombez G, Van Ryckeghem D, Keogh E, Eccleston C. The Experience of Cognitive Intrusion of Pain: scale development and validation. *Pain*. 2015;156(10):1978-1990.

8. Deng G. Integrative Medicine Therapies for Pain Management in Cancer Patients. *Cancer J*. 2019;25(5):343-348.

9. G Ertl S, Steinmair D, Wadowski PP, Löffler-Stastka H. What We Need for Encoding of Memory and Emotional Reconsolidation. *Psychiatr Danub*. 2022;34(2):209-218.

10. Sannikova O, Melenchuk N, Sannikov A. ADVENTUROUSNESS OF PERSONALITY: CONSTRUCT AND DIAGNOSTICS. *Georgian Med News*. 2021;(11):109-115.

11. Link BG, Yang LH, Phelan JC, Collins PY. Measuring mental illness stigma. *Schizophr Bull*. 2018;30(3):511-41.

12. Prasko J, Vyskocilova J, Slepecky M, Novotny M. Principles of supervision in cognitive behavioural therapy. *Biomed Pap Med Fac Univ Palacky Olomouc Czech Repub*. 2012;156(1):70-9.

13. Sekhon M, Cartwright M, Francis JJ. Acceptability of healthcare interventions: an overview of reviews and development of a theoretical framework. *BMC Health Serv Res*. 2017;17(1):88.

14. Konstantakopoulos G. Insight across mental disorders: A multifaceted metacognitive phenomenon. *Psychiatriki*. 2019;30(1):13-16.

15. Elwyn G. Shared decision making: What is the work? *Patient Educ Couns*. 2021;104(7):1591-1595.

تگ شامل تگ‌های احساسی (بر اساس مدل هات بلاک چیت) تگ‌های موضوعی با قطبیت (مثبت و منفی نسبت به موضوع) و همچنین موضوعات بدون قطبیت بطور دستی بر روی نزدیک به ۶۰۰۰ داده زده شد. در نوبت اول، ۲۰٪ کل دادگان، به همراه داده‌های تگ خورده، به هر گروهی که ثبت نام کرده و علاقمند به شرکت در این فراخوان بودند داده شده و از آنان خواسته شد، طرح پژوهشی خود را با توجه به دادگانی که در اختیار آنان قرار گرفته (و همچنین دادگان دیگری که احیاناً خود گروه‌ها دسترسی داشته و می‌توانند اضافه کنند) ارائه کنند. پس از غربالگری اولیه، تعداد ۶۷ تیم پژوهشی پذیرفته شده و کل دادگان در اختیار آنان قرار گرفت و از ایشان خواسته شد در طی مدت زمان محدودی که در اختیار دارند، تحلیل‌های خود را انجام داده و ارائه نمایند. پس از داوری نوبت دوم، طرح پژوهشی ۲۵ تیم مورد قبول هیئت داوران قرار گرفت و از میان آنان، ۵ تیم برتر به ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم را احراز کردند، همچنین سه تیم بعدی، شایسته تقدیر ارزیابی شدند و فعالیت ۴ تیم بعدی، مطلوب ارزیابی شد.

نتیجه گیری

پس از داوری نوبت دوم، طرح پژوهشی ۲۵ تیم مورد قبول هیئت داوران قرار گرفت و از میان آنان، ۵ تیم برتر به ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم را احراز کردند، همچنین سه تیم بعدی، شایسته تقدیر ارزیابی شدند و فعالیت ۴ تیم بعدی، مطلوب ارزیابی شد. با توجه به اینکه از هر پروژه پژوهشی انجام شده، تعدادی گزاره تفسیری به عنوان نتیجه آن پژوهش جمع آوری شد و سپس بررسی شد که هر کدام از گزاره‌ها به چه مقوله‌ها و زیر مقوله‌هایی مرتبط هستند.

References

1. Mazzoni D, Cornet A, van Leeuw B, Myllys K, Cicognani E. Living with systemic lupus erythematosus: A patient engagement perspective. *Musculoskeletal Care*. 2018;16(1):67-73.
2. De Goumoëns V, Rio LM, Jaques C, Ramelet AS. Family-oriented interventions for adults with acquired brain injury and their families: a scoping review. *JBI Database System Rev Implement Rep*. 2018;16(12):2330-2367.